

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Ladislava Derky a soudců JUDr. Radima Novotného a JUDr. Ivy Horákové ve věci

žalobce: Komerční banka, a. s., IČ 45317054,

se sídlem [adresa]

zastoupená advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]

sídlím [adresa]

proti

žalovanému: [osobní údaje žalovaného]

bytem [adresa]

zastoupený advokátem JUDr. [jméno] [příjmení], Ph.D.

sídlím [adresa]

o zaplacení 415 127 Kč s příslušenstvím a odměnou, o odvolání žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 4. 2022, č. j. 13 Cm 95/2021-103

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce Mgr. [jméno] [příjmení], advokáta náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 24 877,60 Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou soudu dne 23. 6. 2021 se žalobce domáhal na žalovaném zaplacení směnečné pohledávky ve výši 415 127 Kč s příslušenstvím a odměnou s odkazem na směnku vlastní vystavenou dne 27. 6. 2000 se splatností dne 27. 6. 2018. Soud tomuto návrhu vyhověl a vydal dne 14. 7. 2021 směnečný platební rozkaz, proti kterému podal žalovaný v zákonné lhůtě námitky, ve kterých uvedl, že žalobce vyplnil směnku ve zlé víře, s hrubou nedbalostí a v rozporu s vyplňovacím právem směnečným, neboť směnečná suma mohla být vyplněna maximálně do výše 50 000 Kč. Žalobce nepředložil směnku žalovanému k placení dne 27. 6. 2018 a směnečná listina neobsahovala ani doložku, „bez protestu“, kterou žalobce nebyl oprávněn do listiny doplnit. Vzhledem k tomu, že oprávnění vyplnit blankosměnku vzniklo v roce 2000 a k vyplnění došlo až v roce 2018, uplatnil žalovaný námitku promlčení. V rámci insolvenčního řízení bylo z přílohy přihlášky (č. 10) pohledávky žalobce zjištěno, že zůstatek na účtu společnosti ABSOLUT BOHEMIA spol. s r. o. (výstavce směnky) činí 0 Kč, jelikož ke dni 10. 11. 2017 byla z účtu č. [bankovní účet] provedena úhrada celého záporného zůstatku, v důsledku čehož došlo k zániku závazku, který směnka zajišťovala. Žalobce nebyl oprávněn se domáhat na žalovaném zaplacení směnečné pohledávky, neboť ten byl od jejího placení osvobozen, a to s odkazem na usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 9. 2020, č. j. KSHK 41 INS 4774 2015, neboť po vyplnění blankosměnky vznikají závazky z takto vzniklé směnky se zpětnou účinností, tj. ex tunc.

2. Žalobce ve svém písemném vyjádření ze dne 21. 10. 2021 zejména uvedl, že směnka je nesporným závazkem a žalobce jako její majitel není povinen prokazovat, jakým způsobem byla stanovena směnečná suma. Žalobce předložil předmětnou směnku k placení, v případě nedodržení této povinnosti však práva ze směnky vůči žalovanému jako přímému dlužníku neztrácí, navíc nemá ani povinnost předkládat směnku k placení směnečnému rukojmímu. V případě úpadku výstavce směnky je její majitel osvobozen od protestní povinnosti. Vzhledem k tomu, že právo na vyplnění směnky se nepromlčuje, nemohlo dojít k promlčení uplatněného nároku. Ohledně zůstatku ve výši 0 Kč na účtu výstavce žalobce uvedl, že tvrzení žalovaného o úhradě dluhu je zcela mylné, neboť k žádnému zaplacení nedošlo, pouze došlo ke zřízení zvláštního účtu, na který byl z běžného účtu převeden nepovolený debetní zůstatek ve výši 415 127,31 Kč. Ve vztahu k „osvobození žalovaného od placení pohledávek“ v důsledku jeho oddlužení uvedl, že v době schválení oddlužení nebyla blankosměnka vyplněna, neboť toho času ještě nedošlo k zesplatnění pohledávek vůči výstavci (ke zrušení běžného účtu a k založení zvláštního účtu došlo až na základě Oznámení ze dne 13. 11. 2017). Jelikož v době oddlužení nedošlo k vyplnění blankosměnky, tak směnka ještě nevznikla a směnečná pohledávka nemohla být uplatněna v insolvenčním řízení. Ve smyslu usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 9. 2020, č. j. KSHK 41 INS 4774/2015 se osvobození nevztahuje na nové dluhy, které žalovanému vznikly po schválení oddlužení, tj. po 12. 3. 2015.

3. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně ve výroku I. ponechal vydaný směnečný platební rozkaz v plném rozsahu v platnosti a ve výroku II. přiznal žalobci dle úspěchu ve věci plnou náhradu nákladů řízení o námitkách ve výši 37 316,40 Kč. Předně konstatoval, že žalobce uplatnil svůj nárok z platné směnky vlastní obsahující veškeré náležitosti uvedené v čl. I § 75 zákona č. 191/1950 Sb. (dále jen ZSŠ) s tím, že směnečný vztah existuje nezávisle na závazkovém vztahu, jež je podkladem pro vystavení směnky. Majitel směnky nemusí při jejím vymáhání prokazovat, že mu výstavce nebo směnečný rukojmí skutečně dluží směnečnou sumu, a ani prokazovat důvod vystavení směnky nebo obsah dohody, která předcházela jejímu vystavení. I když mezi žalobcem (bankou) a výstavcem byl k běžnému účtu dodatkem č. 2 smlouvy o běžném účtu sjednán debet do výše 50 000 Kč, pak oprávnění žalobce k vyplnění směnečné sumy nebylo limitováno touto částkou, ale veškerými pohledávkami za společností ABSOLUT BOHEMIA, s. r. o. Námitku týkající se výše směnečné sumy shledal soud prvního stupně za nedůvodnou. Rovněž tak námitku týkající se nepředložení směnky k placení s tím, že důkaz ohledně nesplnění této povinnosti stíhá žalovaného. S odkazem na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu však ani případné nepředložení směnky k placení nemá za následek zánik směnečného závazku výstavce nebo směnečného

rukojmího, kteří mají postavení přímých dlužníků. Soud prvního stupně dovedl, že ani v případě neprovedení protestace směnky neztrácí majitel směnky svá práva proti přímým dlužníkům (čl. I § 53 odst. 1 ZSS). Rovněž námitku promlčení nároku shledal za nedůvodnou, když právo na vyplnění blankosměnky trvá, dokud směnečná listina existuje a dokud právo nebylo zkonsumováno. Z výše uvedeného vyplývá, že se vyplňovací oprávnění nepromlčuje. Soud prvního stupně rovněž námitku uhrazení zajištěného dluhu (v důsledku vykázaného zůstatku na běžném účtu ve výši 0 Kč) shledal nedůvodnou, neboť k takovému zůstatku došlo pouze v důsledku „technického převodu“ záporného zůstatku ve výši 415 127,31 Kč na nově vytvořený debetní účet příslušné specifikace. Ohledně námitky týkající se osvobození žalovaného od placení v důsledku jeho oddlužení soud dovedl, že žádná taková směnečná pohledávka do okamžiku schválení oddlužení žalovaného ještě neexistovala, neboť ji nelze žádným způsobem odvodit z blankosměnky. I s vědomím účinků „ex tunc“ do okamžiku jejího vyplnění nelze z takové listiny odvodit žádná práva (v rámci insolvenčního řízení nemohl žalobce ani žádné právo přihlásit). Jelikož i tuto námitku vyhodnotil soud prvního stupně za nedůvodnou, ponechal směnečný platební rozkaz v plném rozsahu v platnosti a dle úspěchu stran ve věci rozhodl o náhradě nákladů námitkového řízení, a to v rozsahu žalobci přiznaných 3 úkonů právní služby po 9 980 Kč za písemné vyjádření k námitkám žalovaného a za 2 účasti na jednáních u soudu, v rozsahu 3 paušálních částek po 300 Kč, to vše zvýšené o 21% DPH s tím, že nepřiznal náhradu cestovního a náhradu ztráty času, neboť sídlo zástupce žalobce je v sídle soudu prvního stupně.

4. Žalovaný podal proti tomuto rozsudku v zákonné lhůtě odvolání, ve kterém navrhl jeho změnu ve výroku I., kterým by soud zrušil směnečný platební rozkaz nebo jej zrušil v rozsahu směnečného penízu ve výši 365 127 Kč s tomu odpovídajícím 6 % úrokem a směnečnou odměnou. V odvolání zejména uvedl, že blankosměnku vystavil za výstavce a současně avaloval dne 27. 6. 2000, kdy také byl uzavřen Dodatek č. 2 ke Smlouvě o zřízení a vedení běžného účtu ze dne 13. 11. 1998 s tím, že v pozici společníka a jednatele společnosti ABSOLUT BOHEMIA, s. r. o. byl až do 10. 5. 2005, přičemž na základě výše uvedeného dodatku byla společnost oprávněna čerpat debet do výše 50 000 Kč. Další dodatek s oprávněním čerpání do výše 400 000 Kč byl uzavřen až v roce 2010, jehož znění nemohl ovlivnit, neboť v té době již nebyl v postavení společníka ani jednatele. Právo ze směnky je limitováno částkou 50 000 Kč, neboť zajištění poskytla třetí osoba, která ke změně v obsahu závazku nepřistoupila (§ 1907 občanského zákoníku, dále jen o. z.). Žalovaný má odlišné postavení od výstavce a nemůže být zavázán z novace, k níž nepřistoupil. Rovněž má za to, že se na jeho osobu vztahuje osvobození od pohledávek v rámci oddlužení. Žalovaný prošel insolvenčním řízením, splnil veškeré zákonné podmínky a má právo být osvobozen od pohledávek a začít s tzv. „čistým štítem“. Tím, že soud prvního stupně stranil žalobci a přiznal mu právo věřitele, porušil zásadu rovnosti účastníků. Soud zejména nevzal v potaz, že vyplnění blankosměnky má zpětné účinky ke dni jejího vystavení. Přitom není podstatné, kdy došlo k vyplnění směnky, neboť k tomuto dni se nemá vůbec přihlížet. Takovým postupem soud vytváří privilegované pohledávky z blankosměnek, které mohou věřitelé vyplnit prakticky kdykoliv po zahájení insolvenčního řízení, respektive po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek. Dlužník, který měl zájem vyřešit svou finanční situaci v insolvenci, se tak dostává do situace, kdy mu vzniká nový dluh, který není schopen uhradit. Takový postup je v rozporu s účelem insolvenčního řízení.

5. V doplňujícím podání ze dne 7. 7. 2022 žalovaný odkázal na usnesení a rozsudek Městského soudu v Praze ve věci vedené pod č. j. 47 Cm 97/2020, ve kterém je řešena otázka okamžiku vzniku pohledávky z blankosměnky v souvislosti s jejími účinky „ex tunc“.

6. Žalobce v písemném vyjádření k odvolání navrhl potvrzení rozsudku soudu prvního stupně a zopakoval, že směnečný závazek je závazkem nesporným, žalobce je řádným majitelem směnky, aniž má povinnost prokazovat, jakým způsobem stanovil výši směnečné sumy. V období před jejím vyplněním byla listina zárodkem směnky, tedy blankosměnkou, jež nemá povahu pohledávky, a to ani podmíněné a není cenným papírem. Teprve po svém vyplnění se stane skutečnou směnkou, a to s účinky ex tunc, jako od počátku by byla dokonalou směnkou. Žalobce již výše uvedl, že v době

schválení oddlužení žalovaného nemohla být listina řádně doplněna, neboť v té době zajištěná pohledávka nebyla zesplatněna.

7. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek dle § 212 a § 212a o. s. ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného není důvodné.

8. Je třeba konstatovat, že žalobce uplatnil svůj nárok z platné směnky vlastní obsahující veškeré zákonné náležitosti dle čl. I § 75 ZSŠ. V průběhu řízení u soudu prvního stupně bylo prokázáno a mezi účastníky není sporným, že předmětná směnka byla původně blankosměnkou vystavenou společností ABSOLUT Bohemia, s. r. o. dne 27. 6. 2000 k zajištění pohledávek žalobce ze Smlouvy o zřízení a vedení běžného účtu se splatností dne 27. 6. 2018, v níž žalovaný převzal směnečné rukojemství.

9. K námitce excesivního vyplnění směnky je třeba ve shodě se soudem prvního stupně uvést, že žalovaný je povinen v námitkách konkrétně uvést, v jakém rozsahu byl majitel směnky oprávněn vyplnit směnečný peníz, a k tomuto tvrzení předložit nebo navrhnout příslušné důkazy. I když Dodatkem č. 2 ke Smlouvě o zřízení a vedení běžného účtu byla společnost ABSOLUT BOHEMIA, s. r. o. oprávněna čerpat debet až do výše 50 000 Kč, neznamená to ještě, že pouze do této výše je majitel směnky oprávněn vyplnit směnečnou sumu, neboť takové oprávnění nevyplývá z žádné dohody smluvních stran. Naopak v čl. 5 zmíněného Dodatku č. 2 vystavená blankosměnka slouží ke krytí všech pohledávek banky, jež je oprávněna vyplnit směnečnou sumu v libovolné částce zahrnující, ale nepřekračující veškeré pohledávky (banky) z této smlouvy. V případě, že výstavce porušil sjednaný limit debetu, je žalobce oprávněn vyplnit částku odpovídající existující pohledávce. Pokud v průběhu závazkového vztahu došlo ke změně vlastníka a jednatele společnosti ABSOLUT BOHEMIA, s. r. o. a Dodatkem ze dne 24. 6. 2010 byl navýšen povolený debet do částky 400 000 Kč, na věci to ničeho nemění, neboť nový společník ve společnosti výstavce vstoupil do existujícího závazkového vztahu s žalobcem a žalovaný v postavení směnečného rukojmího jako přímý dlužník smenkou zajišťuje závazky ze Smlouvy o zřízení a vedení běžného účtu ve znění dodatků bez ohledu na případné změny vlastnických struktur ve společnosti výstavce.

10. Odvolací soud rovněž sdílí závěr přijatý soudem prvního stupně ve vztahu k námitce nepředložení směnky k placení, neboť žalovaný jako rukojmí má rovněž postavení přímého dlužníka. Předložení směnky k placení má zachovací funkci vůči dlužníkům nepřímým, nikoli vůči dlužníkům přímým. Přímá práva tudíž nejsou podmíněna ani prezentací směnky k placení. Důkazní břemeno k prokázání toho, že směnka nebyla předložena k placení, tíží směnečného dlužníka. Současně lze uvést, že žalovaný v postavení směnečného rukojmího však není osobou, které je třeba směnku předložit k placení. I když žalovaným nebylo v rámci řízení u soudu prvního stupně prokázáno, že na směnce nebyla vyznačena doložka „bez protestu“, pak i v takovém případě žalobce vůči žalovanému neztratil svá směnečná práva s odkazem na čl. I § 53 odst. 1 ZSŠ.

11. Ve vztahu k námitce promlčení je třeba ve shodě se soudem prvního stupně uvést, že právo na vyplnění blankosměnky se nepromlčuje (viz např. rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 12 Cmo 228/2005 z 19. 12. 2005, který byl publikován v časopise Obchodní právo č. 6/2007 na str. 27 a též v Přehledu směnečné judikatury, 4. vydání, nakl. Wolters Kluwer ČR a. s., str. 49). Vzhledem k tomu, že směnka se stala splatnou dne 27. 6. 2018 a právo na zaplacení směnečné jistiny bylo u soudu uplatněno dne 23. 6. 2021, k promlčení nároku nedošlo, neboť se tak stalo v rámci tříleté promlčecí lhůty (čl. I § 70 odst. 1 ZSŠ).

12. Soud prvního stupně správně vyhodnotil námitku uhrazení zajištěného závazku za zcela nedůvodnou. Žalobcem bylo spolehlivě vysvětleno a osvědčeno, že běžný účet vykazoval zůstatek 0 Kč z důvodu převodu pohledávky nepovoleného debetu ve výši 415 127,31 Kč na zvláštní účet banky, kde byl nadále veden. Zůstatek na původním běžném účtu ve výši 0 Kč byl tak výsledkem účetní operace, aniž žalovaným bylo prokázáno jeho zaplacení.

13. Zcela zásadním tak zůstalo posouzení námitky nepřiznání směnečného nároku z důvodu osvobození žalovaného od placení závazků v důsledku jeho oddlužení. V této souvislosti odkázal žalovaný na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 2. 2021, č. j. 47 Cm 97/2020-64, jež aplikoval závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2015, sp. zn. 31 Cdo 4087/2013. Odvolacímu soudu je znám rozsudek Nejvyššího soudu, který byl ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek publikován pod č. 103/2016 s právní větou: Blankosměnka se stává směnkou (za předpokladu, že listina po vyplnění bílých míst má kvalitu směnký) až vyplněním, odtud teprve vznikají práva směnečná, a to se zpětnými účinky (ex tunc).

Podle § 267 odst. 2 písm. a) o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2012, je významná nejen vědomost věřitele o obsahu smlouvy o zúžení společného jmění, ale i vědomost manžela povinného o budoucím závazku jeho manžela, jakož i to, kdy vznikla blankosměnkou zajištěná (budoucí) pohledávka.

14. Odvolací soud se s uvedeným právním názorem ztotožňuje, nicméně tento rozsudek se sice týkal práv a povinností ze směnký, jež byla původně blankosměnkou, avšak neřešil otázku přihlašování pohledávky ze směnký do insolvenčního řízení. Odvolací soud se proto dále zabýval tím, od kterých pohledávek ze směnek může být dlužník dle § 414 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona osvobozen, přičemž s touto otázkou souvisí i další otázka, které pohledávky ze směnek věřitelé mohou (mají) přihlásit dle § 136 odst. 2 a 3 insolvenčního zákona do insolvenčního řízení ve lhůtě 2 měsíců nebo lhůtě 30 dnů, je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení. Odvolací soud dále zdůrazňuje, že níže uvedené závěry se týkají pouze zajišťovacích směnek (tj. směnek, jimiž je zajištěno splnění jiného peněžitého dluhu). Dodává zároveň, že v případě zajišťovacích směnek vystavených na řad, jež byly rubopisovány před uplynutím lhůty k protestu, se tyto závěry uplatní pouze za předpokladu překonání překážky v podobě ustanovení Čl. I § 17 ZSS, tedy, že dlužník nemůže vznést a prokázat námitku, že majitel takové směnký jednal při jejím nabývání vědomě na škodu dlužníka.

15. Předmětem dané odvolací věci je zaplacení zajišťovací směnký – mezi účastníky není sporu o tom, že předmětná směnka vlastní vystavená na řad žalobce zajišťovala zaplacení dluhu, splatného dne 27. 6. 2018, společnosti ABSOLUT Bohemia, s. r. o. ze Smlouvy o zřízení a vedení běžného účtu s povolením debetu, přičemž žalovaný (člen statutárního orgánu uvedené společnosti) převzal směnečné rukojemství. Žalovaný má tudíž k dispozici tytéž kauzální námitky a námitky z vyplňovací dohody jako uvedená společnost.

16. Odvolací soud uvádí, že v insolvenčním řízení sp. zn. KSHK 41 INS 4774/2015 bylo vydáno rozhodnutí o úpadku před dnem 1. 6. 2019 (konkrétně dne 12. 3. 2015, tj. před dnem účinnosti zákona č. 31/2019 Sb., kterým byl změněn zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen, „insolvenční zákon“). Z toho důvodu ve smyslu Čl. II, „přechodné ustanovení“ zákona č. 31/2019 Sb. se i u osvobození dlužníka (žalovaného) od placení pohledávek dle § 414 insolvenčního zákona postupuje dle insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. 5. 2019 a v tomto znění jej odvolací soud dále cituje.

17. Podle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona Jestliže dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, vydá insolvenční soud usnesení, jímž dlužníka osvobodí od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Podle odst. 2 Osvobození podle odstavce 1 se vztahuje také na věřitele, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit.

18. Podle § 173 odst. 1 věty první insolvenčního zákona Věřitelé podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. K přihláškám, které jsou podány později, insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují. Podle odst. 3 Přihlásit lze i pohledávku nesplatnou nebo pohledávku vázanou na podmínku. Pohledávky věřitelů vázané na splnění

rozvazovací podmínky se považují v insolvenčním řízení za nepodmíněné, dokud rozvazovací podmínka není splněna. Na pohledávky věřitelů vázané na splnění odkládací podmínky nemá zahájení insolvenčního řízení vliv.

19. Odvolací soud k citovaným ustanovením obecně uvádí, že dlužník by byl od placení směnky osvobozen podle § 414 odst. 2 insolvenčního zákona za předpokladu, že věřitel mohl přihlásit pohledávku ze směnky do insolvenčního řízení. Jedná-li se v konkrétní situaci o blankosměnku (tj. o směnku s úmyslně nevyplněnými údaji, bez kterých se dosud nejedná o směnku – cenný papír; obvykle těmito nevyplněnými údaji bývá směnečný peníz a den splatnosti), tuto nelze přihlásit, neboť blankosměnka dosud není směnkou (odvolací soud nyní nezvažuje nepříliš častou situaci, kdy blankosměnka již má všechny náležitosti směnky a dosud nevyplněný údaj či údaje nemají vliv na existenci směnky) a neplyne z ní žádný peněžitý nárok. Nenastaly-li dle uzavřené vyplňovací dohody důvody pro její vyplnění a věřitel by ji přesto vyplnil, insolvenční správce (a též dlužník v případě oddlužení) by s úspěchem popřel takovou směnku z důvodu, že dluh zajištěný směnkou dosud nevznikl nebo sice vznikl, ale dosud není splatný. Nelze proto kalkulovat s myšlenkou, že by s ohledem na zahájené insolvenční řízení dlužníka mohl věřitel porušit vyplňovací dohodu (ujednání o tom, za jakých podmínek je možné doplnit chybějící údaje v blankosměnce) nebo směnečnou dohodu (ujednání o tom, kdy lze uplatnit vůči směnečnému dlužníkovi zajišťovací směnku).

20. Odvolací soud poukazuje na to, že obdobná situace nastává i u existující („zcela vyplněné“) zajišťovací směnky. Pokud by věřitel v popsané skutkové situaci (tj. v případě kauzálního dluhu, který není dosud splatný nebo dokonce ani nevznikl) přihlásil do insolvenčního řízení směnku, a to i případně již splatnou, insolvenční správce (a též dlužník v případě oddlužení) by úspěšně popřel pohledávku ze směnky z důvodu, že tato byla uplatněna v rozporu se směnečnou dohodou.

21. Jednalo-li by se v popsané situaci (v případě zajišťovací směnky dosud neexistuje kauzální dluh nebo existuje, ale není splatný) o směnku dosud nesplatnou, tím spíše by se insolvenční správce s dlužníkem ubránili uplatnění takové směnky ze stejných důvodů. Nic by na tomto výsledku neměnila okolnost, že dle § 173 odst. 3 insolvenčního zákona lze přihlásit i pohledávku nesplatnou a že se nesplatné pohledávky v insolvenčním řízení zesplatňují (viz § 250 insolvenčního zákona, který se dle výkladu Nejvyššího soudu uplatní i v oddlužení) – toto zesplatnění zajišťovací směnky by nemohlo způsobit zesplatnění dosud nesplatného kauzálního dluhu a již vůbec by nemohlo způsobit vznik tohoto dluhu.

22. Směnku, která zajišťuje splnění jiného dluhu, přičemž tento dluh není dosud splatný nebo ani ještě nevznikl, nelze považovat za pohledávku vázanou na podmínku (§ 548 a § 549 občanského zákoníku), tj. za pohledávku, jejíž vznik, změna nebo zánik je vázána na určitou podmínku. Je tomu tak z vícero důvodů. Za hlavní lze označit okolnost, že směnka (cenný papír) není pohledávkou.

23. Odvolací soud uzavírá – osvobození podle § 414 insolvenčního zákona se nevztahuje na placení pohledávky ze směnky (vystavené eventuálně i ve formě blankosměnky), která nebyla do insolvenčního řízení přihlášena z důvodu, že v době do uplynutí lhůty pro přihlašování pohledávek v insolvenčním řízení se dluh jí zajištěný nestal dosud splatným, případně ani nevznikl. Uvedený závěr se neuplatní u směnky na řad rubopisované před uplynutím lhůty k protestu, nemůže-li dlužník vůči novému majiteli směnky vznést a prokázat námitku, že majitel jednal při nabývání směnky vědomě na škodu dlužníka.

24. Odvolací soud uvádí, že v této odvolací věci se uplatní výše zformulované právní závěry. Krajský soud v Hradci Králové svým usnesením ze dne 12. 3. 2015, č. j. KSHK 41 INS 4774/2015, zjistil úpadek žalovaného a povolil řešení úpadku oddlužením. Současně vyzval věřitele, aby své pohledávky přihlásili ve lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění tohoto usnesení. Usnesením téhož soudu ze dne 9. 9. 2020, č. j. KSHK 41 INS 4774/2015, vzal soud na vědomí splnění oddlužení žalovaného a osvobodil jej od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny s tím, že toto osvobození se také vztahuje na věřitele, k jejichž

pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a věřitele, kteří své pohledávky ve stanovené lhůtě nepřihlásili. Odvolací soud dodává, že osvobození se nevztahuje na nové dluhy, které dlužníku vznikly po uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek. Insolvenční řízení dlužníka bylo zahájeno 24. 2. 2015, úpadek byl zjištěn dne 12. 3. 2015 a 30denní lhůta stanovená dle § 136 odst. 3 insolvenčního zákona pro přihlášky pohledávek věřitelů uplynula v souladu s § 57 odst. 2 o. s. ř. v pondělí 13. 4. 2015. Podstatným z hlediska předmětné námitky žalovaného tak zůstává posouzení, zda v období před uplynutím této lhůty existovala pohledávka žalobce z nepovoleného debetu na běžném účtu společnosti ABSOLUT BOHEMIA, s. r. o., případně, zda mohla existovat. Žalobce vlastnil pouze blankosměnku vystavenou dne 27. 6. 2000 k zajištění dluhu z nepovoleného debetu na běžném účtu, jež ještě neměla povahu cenného papíru a nemohla v období do zjištění úpadku žalovaného ani do uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek sloužit k uplatnění peněžitého nároku. Žalobce do 13. 4. 2015, tj. do konce lhůty pro přihlášení pohledávek nemohl svou pohledávku přihlásit - teprve 13. 7. 2017 byl debetní účet společnosti ABSOLUT BOHEMIA, s. r. o. žalobcem zrušen ke dni 13. 11. 2017 z důvodu žalobcova odstoupení od smlouvy, o čemž byla společnost žalobcem (bankou) informována. Teprve v následném období žalobce vyplnil blankosměnku i údajem splatnosti 27. 6. 2018. I když byl žalovaný jako směnečný rukojmí v oddlužení, u výstavce směnky, se kterým byl žalobce v závazkovém vztahu, byla situace odlišná - insolvenční řízení bylo proti výstavci zahájeno dne 29. 1. 2019, úpadek byl zjištěn dne 18. 3. 2019. Jak již výše odvolací soud uvedl, považuje za správný závěr Nejvyššího soudu, vyjádřený mj. ve výše citovaném rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2015, sp. zn. 31 Cdo 4087/2013, že vyplněním blankosměnky se z listiny stává směnka s účinky ex tunc, tj. k datu jejího vystavení. Nelze však pominout, že do uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek nenastaly podmínky k vyplnění blankosměnky, a proto žalobce nemohl pohledávku ze směnky přihlásit do insolvenčního řízení.

25. Z uvedených důvodů není správný názor žalovaného, že s ohledem na účinky ex tunc, které má vyplnění blankosměnky, žalobce mohl přihlásit pohledávku z této směnky do insolvenčního řízení žalovaného. Odvolací soud proto ve shodě se soudem prvního stupně vyhodnotil i tuto poslední námitku žalovaného proti směnečnému platebnímu rozkazu jako nedůvodnou.

26. Soud prvního stupně správně v souladu s § 175 odst. 4 o. s. ř. ponechal směnečný platební rozkaz v platnosti a správně též rozhodl dle § 142 odst. 1 o. s. ř. o náhradě nákladů námitkového řízení ve prospěch úspěšného žalobce. Náklady žalobce spočívaly v rozsahu 3 úkonů právní služby po 9 980 Kč dle § 7 a § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/96 Sb. za písemné vyjádření k námitkám ze dne 21. 10. 2021 a za 2 účasti na soudních jednáních ve dnech 18. 1. 2022 a 19. 4. 2022, v rozsahu 3 paušálních částek po 300 Kč dle § 13 odst. 1, 4 vyhlášky č. 177/96 Sb., to vše zvýšené o 21 % DPH. Vzhledem k tomu, že sídlo zástupce žalobce je shodné se sídlem soudu, správně nebyly přiznány náklady v rozsahu náhrady cestovného a náhrady ztráty času.

27. Na základě výše uvedených závěrů odvolací soud postupoval dle § 219 o. s. ř. a rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný potvrdil včetně rozhodnutí o náhradě nákladů řízení.

28. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl dle § 224 odst. 1 a 142 odst. 1 o. s. ř. dle úspěchu stran ve věci ve shodě s § 7 a § 11 vyhlášky č. 177/96 Sb., a to v rozsahu přiznaných 2 úkonů právní služby po 9 980 Kč za písemné vyjádření ze dne 11. 7. 2022 a za 1 účast na jednání u odvolacího soudu dne 20. 10. 2022, v rozsahu 2 paušálních částek po 300 Kč, to vše zvýšené o 21% DPH, tj. celkem 24 877,60 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla

vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.)

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na výkon rozhodnutí.

Praha 20. října 2022

JUDr. Ladislav Derka
předsedkyně senátu